

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6203/2022
08.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца „Металпрометсистем Зрењанин“ ДОО, са седиштем у Зрењанину, чији су пуномоћници Вулетић Драгомир, Вулетић Нада и Митровић Никола, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Краљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 650/21 од 29.12.2021. године, у седници већа одржаној 08.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 650/21 од 29.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину Прр1 1/21 од 11.10.2021. године, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име имовинске штете по основу повреде права на суђење у разумном року и повреде права на имовину исплати износ од 8.236.076,98 динара са законском затезном каматом од 06.07.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 650/21 од 29.12.2021. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Зрењанину Прр1 1/21 од 11.10.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у пословном односу са „Плима М“ а.д. Крушевац коме је испоручивао робу и услуге које тужиоцу нису плаћене. Пресудом Привредног суда у Краљеву П 293/10 од 10.03.2010. године укинута је у целости решење о извршењу суда Ив 2992/09 од 18.09.2009. године и обавезан је тужени „Плима М“ а.д. Крушевац да тужиоцу на име главног дуга плати укупан износ од 3.393.486,40 динара са каматом на појединачне износе наведене у изреци пресуде од доспећа сваког износа до исплате и накнади трошкове поступка у износу од 558.534,00 динара. Пресуда је постала правноснажна 05.05.2010. године, а извршна 14.05.2010. године. Решењем АПР - Регистар привредних субјеката БД 69181/2012 од 25.05.2012. године регистрована је промена назива привредног друштва АД „Плима М“ Крушевац у реструктурирању, у АД „Фабрика уља Крушевац“ у реструктурирању. Решењем Привредног суда у Краљеву Ст 17/15 од 06.07.2015. године покренут је стечајни поступак над АД „Фабрика уља Крушевац“ у стечају, а решење о банкротству донето је 26.01.2016. године. Стечајни суд је донео закључак о листи утврђених и оспорених потраживања поверилаца Ст 17/15 од 29.03.2016. године. Тим закључком тужиоцу, као повериоцу, признато је необезбеђено потраживање сврстано у трећи исплатни ред у износу од укупно 8.236.076,98 динара, од чега је главница 4.250.094,40 динара, камата 3.728.918,58 динара и трошкови 257.064,00 динара. Тужилац у стечајном поступку није наплатио своје потраживање. Правноснажним решењем Привредног суда у Краљеву Р4 Ст 1504/20 од 21.09.2020. године, донетим по приговору тужиоца, утврђено је да је у предметном стечајном поступку повређено његово право на суђење у разумном року и наложено поступајућем стечајном судији да у року од четири месеца од дана пријема решења предузме све мере и радње у циљу уновчења имовине стечајног дужника. Привредно друштво „Фабрика уља“ АД у стечају је предузеће са већинским државним, односно друштвеним капиталом. Структуру капитала на дан отварања стечаја 06.07.2015. године чини 70,8499% капитала Агенције за приватизацију.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 172. став 1. ЗОО, члана 31. Закона о суђењу у разумном року, са позивом на праксу Европског суда за људска права и правила о терету доказивања из члана 231.ЗПП, оценио да није основан тужбени захтев захтев за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у висини признатог, а неисплаћеног потраживања тужиоца према стечајном дужнику „Фабрика уља“ а.д. Крушевац- у стечају у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Краљеву у предмету Ст 17/15. Тужилац није доказао узрочно-последичну везу између настале имовинске штете коју потражује и поступања органа тужене да би постојала њена одговорност, те да се одговорност тужене за материјалну штету због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука које су имале за предмет новчана потраживања запослених из радног односа утврђена у поступку стечаја вођеног над стечајним дужником са већинским државним или друштвеним капиталом, не могу изједначити са потраживањима која су проистекла из пословних комерцијалних потраживања.

Другостепени суд је прихватио закључак првостепеног суда уз додатну аргументацију. Применом члана 54. Закона о стечају оценио је да тужилац није тврдио нити је доказао да је стечајни дужник у време отварања стечајног поступка имао средстава у имовини у обиму како је опредељено тужбеним захтевом, односно да би се од новчаних средстава добијених уновчењем имовине стечајног дужника могло наплатити новчано потраживање утврђено правноснажном судском одлуком, као и околност да је код такве позитивне имовинске способности искључиво због неправилног и незаконитог рада суда за чији рад одговара тужена, изостало потпуно намирење тужиоца у стечаној поступку.

По оцени Врховног суда, пресуда другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од кад је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

У конкретном случају тужиоцу је решењем Привредног суда у Краљеву Р4 Ст 1504/20 од 21.09.2020. године утврђена повреда права на суђење у разумном року, међутим тужилац није доказао да је услед повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Краљеву Ст 17/15, имовинска штета коју потражује, последица неадекватног поступања органа тужене за окончање тог поступка. Тужилац је након што је пресуда Привредног суда у Краљеву П 293/10 од 10.03.2010. године, којом је утврђено потраживање тужиоца према правном претходнику „Фабрика уља“ а.д. Крушевац- у реструктурирању, снабдевена клаузулом извршности, а пре покретања стечајног поступка над стечајним дужником, имао је могућност да покрене поступак принудне наплате свог потраживања, што није учинио. Такође, није ни доказао да би из средстава добијених уновчењем имовине стечајног дужника по правилима стечаног поступка могло наплатити новчано потраживање (сврстано у трећи исплатни ред) у обиму како се потражује тужбеним захтевом, а да му иста нису исплаћена због неправилног и незаконитог рада тужене, што би био основ одговорности за накнаду имовинске штете у овом поступку.

По становишту овог суда, за објективну одговорност тужене државе за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року повериоца комерцијалног потраживања према дужнику са већинским друштвеним или државним капиталом, као и конкретом случају, није довољно само то што му је у стечајном поступку утврђена повреда права на суђење у разумном року, јер је неопходно да тужилац за такво своје потраживање није могао правноснажну и извршну одлуку да изврши пре отварања стечајног поступка над стечајним дужником, а затим и да је у моменту отварања стечајног поступка над стечајним дужником и када му је утврђена повреда права на суђење у разумном року и право на накнаду према одредбама Закона о заштити права на суђење у разумном року, стечаји дужник имао новчана средства на рачуну из којих би се наплатило предметно тужиочево потраживање, а да му она у циљу намирења тог потраживања нису исплаћена због незаконитог и неправилног рада органа тужене.

Имајући у виду наведено како тужилац није доказао постојање узрочно-последичне везе између штете коју трпи у висини признатог, а неисплаћеног потраживања и неадекватног поступања органа тужене у наведеном стечајном поступку, то се неосновано наводима ревизије оспорава правила примена материјаног права.

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић